

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Specifika práce s autistickými klienty v týdenním stacionáři

Autor práce: Markéta Rozboudová

Obor studia: Sociální a charitativní práce

Posudek vypracoval: Mgr. et Mgr. Karolina Diallo, Ph.D.

Datum: 29.4.2023

1. Téma práce (aktuálnost, náročnost, shoda s obsahem práce)

vynikající	velmi dobrý	průměrné	podprůměrné

Autorka si zvolila téma aktuální, poruchy autistického spektra se v posledních letech dostávají do popředí zájmů zdravotníků, pedagogů i sociálních pracovníků, ale i do povědomí laické veřejnosti. Existuje k němu mnoho odborných publikací, kazuistik, dokumentů atp., informace jsou snadno dostupné a jednoznačné.

Autorka se v rámci práce rozhodla zaměřit pozornost na organizaci Autis Centrum, ve které zastává pozici sociální pracovnice, a na základě výpovědi tamějších pracovníků prezentovat specifika práce s autistickými klienty. I ta jsou však odbornou literaturou popsána, je tedy otázkou, zda práce může přinést něco nového.

2. Stupeň splnění cílů práce

splněny	částečně splněny	Nesplněny

Cílem bakalářské práce je zjistit specifika práce s klienty s autismem v týdenním stacionáři Autis Centra. Autorka již v úvodu práce avizuje, že hlavním prostředkem k dosažení cíle budou polostrukturované rozhovory s pracovníky poskytující specializované služby.

Cíl nemohu považovat za splněný, poněvadž otázky rozhovoru jsou velmi obecné, stejně jako leckteré odpovědi. Po přečtení práce čtenář nenabude pocitu, že by dokázal vymezit rozdíl mezi sociální prací s lidmi na autistickém spektru a např. s lidmi s mentální retardací. Individuální přístup, potřeba předávání informací, komunikace s rodinou, soudržný pracovní kolektiv...jsou funkční náležitosti, které ulehčují práci všude. Výzkum nepřináší mnoho nad rámec toho, co autorka prezentuje již v teoretické části v kapitole č. 4.

3. Přístup k řešení (zhodnocení teoretických východisek, použitých postupů a metod)

vynikající	velmi dobrý	průměrný	podprůměrný

Bakalářskou práci autorka standardně dělí na dvě části. Teoretická část vznikala zpracováváním textů pomocí heuristické metody. Schopnost interpretace, kritického přístupu a syntézy, které jsou pro vytvoření kvalitního textu důležité značně pokulhává. Některé převzaté texty si protiřečí (např. str. 12 – kde autorka zmiňuje „dyádu“ v DSM-V vs. str. 15, kde tvrdí, že i v Americe se při diagnostice řídí třemi oblastmi), jiné by potřebovaly dotáhnout (na str. 15 zdůvodňuje celoživotní přítomnost PAS tím, že „Jde totiž o vrozené postižení některých mozkových schopností.“ - v odborném textu bych očekávala detailnější informace), text je z hlediska informativní hloubky nekoherentní (např. informace, že se „atypický autismus často spojuje s těžkou až hlubokou mentální retardací“ je sice pravdivá, ale pokud tuto informaci

autorka uvádí u atypického autismu, proč ji neuvede na předchozí stránce při popisu dětského autismu, u něž se MR objevuje ještě častěji?).

Na část teoretickou navazuje kvalitativní výzkum, při kterém autorka vedla rozhovor s pěti sociálními pracovníci organizace Autis Centrum. Autorka neuvádí, jakým způsobem vybrala respondenty, použitou metodologii znetransparentňuje zbytečnostmi.

Píše, že „Smyslem prvotní a nejdůležitější otázky bylo zjistit, jaký důvod motivoval oslovené pracovníky k výběru právě této práce s dotčenou cílovou skupinou.“ – tato otázka nijak nesouvisí se stanoveným cílem, proč ji autorka považuje za „nejdůležitější“? (Později v textu ji autorka dokonce označuje za „nejzásadnější“ a „prioritní“.) Tato otázka je navíc položena mimo připravené otázky polostrukturovaného rozhovoru, resp. jak autorka uvádí „nad rámec“.

Výzkum autorka označuje za kvalitativní, ale nemáme informace o tom, jakým způsobem vyhodnocovala data; chybí kódy a kódování, analýza výsledků. Diskuze neverifikuje cíle, pouze hodnotí výsledky a místy i chybně (srovnáváním se specifiky práce s mentálně retardovanými, str. 42).

Postrádám přehled specifik, které autorka měla výzkumem v souladu s názvem práce a stanoveným cílem zjistit.

V diskuzi autorka nereflektuje, jak mohl být celý výzkum ovlivněn faktem, že je v zařízení zaměstnaná.

4. Přínos práce pro teoretické a praktické využití

vynikající	velmi dobrý	průměrný	podprůměrný

S ohledem na poměrně nenáročný obsah a zejména na nízkou kvalitu jeho zpracování bakalářská práce neposkytuje žádný přínos do oboru.

5. Logická stavba práce

vynikající	velmi dobrá	průměrná	podprůměrná

Řazení textu je čtenářsky nepřívětivé. Struktura teoretické části má logické trhlinky, např. diagnostika a etiologie poruchy se uvádí až poté, co je porucha popsána diagnostickými kritérii.

V praktické části by bylo vhodné umístit subkapitulu Popis služby organizace Autis centrum ještě před prezentací respondentek.

6. Formální úroveň práce

vynikající	velmi dobrá	průměrná	podprůměrná

Po formální stránce je práce v pořádku. Autorka užívá normu ČSN-ISO 690-2, řádně v souladu s ní formátuje i odkazuje.

7. Odborná jazyková úroveň práce

vynikající	velmi dobrá	průměrná	podprůměrná

V textu práce se objevují prapodivné obraty („s pracovníci poskytujícími dotčenou sociální službu.“, „zpětný vývoj dítěte“? – co to znamená?), někdy velmi významně stěžující srozumitelnost („nedávat si vinu za vzniklé dosud nepředvídané, tedy nové neprožité situace v chování a jednání klienta s autismem.“ – ?)

„Na základě prostudované odborné literatury, mojí praxe v týdenním stacionáři a seznámení se s informacemi v jejím interním manuálu...“ – pokud když text odkazuje na interní manuál, bylo by žádoucí čtenáře seznámit alespoň s jeho relevantními částmi, což autorka nečiní.

Též upozorňuji na hypertrofované užívání silných výrazů, které, jsou-li použity na různých místech, se navzájem překrývají a anulují tak sdělení, která nesou (např. z odpovědí na výzkumnou otázku 2 vyplývá, že „stěžejní“ je individuální přístup, u šesté se dozvídáme, že „zásadní“ je pracovní kolektiv). Výrazy „nejzákladnější“ a „nejzásadnější“ aj. superlativy se v práci objevují častěji, než by odborný text žádal. Zejména, pokud nejsou teoreticky či empiricky odůvodněné, jako v případě této práce.

V akademickém textu platí zásada, že je výraz při prvním použití definován celým názvem, následován zkratkou v závorce a poté už je v celém textu používána zkratka, pokud není uvedeno jinak (autorka na str. 12 uvádí „DSM-V“ bez rozepsání, na stránce 15 pro označení téhož užívá termínu „Diagnostický a statistický manuál“, ale bez uvedení čísla revize a zkratky)

Nadto, přestože těmito termíny operuje, už je nikde nevysvětlí, ač nejde o názvy všeobecně známe (vedle již zmíněného DSM-V, např. M-CHAT).

Název (sub)kapitoly by neměl být odbyt zkratkou (kap. 5.4.1 SAS).

Autorka v textu promiscue používá termíny „osoby s PAS“ a „osoby s autismem“, aniž by jednoznačně vymezila, zda pod „osoby s autismem“ počítá i osoby s jinou diagnózou než je autismus (PAS je nadřazený pojem; autismus, ať už atypický nebo dětský, je jen jedním z vícero těchto poruch). Pokud ano, tak jde o nesprávné zacházení s pojmy, pokud nikoliv, tak v textu nárazově a svévolně zužuje a rozšiřuje cílovou skupinu.

Překlepů a chyb je v práci poskrovnu.

8. Vhodnost použitých zdrojů při tvorbě práce

vynikající	velmi dobré	dobré	dostačující

Seznam použitých zdrojů čítá odborné knihy i důvěryhodné internetové zdroje.

Práci k obhajobě

doporučuji	nedoporučuji

S ohledem na výše uvedené nedostatky takřka ve všech hodnocených aspektech práce a to jak v části teoretické, tak i v části praktické doporučuji práci k přepracování. Velmi důrazně autorce doporučuji zkvalitnit stylistickou stránku práce a text učinit srozumitelnějším. V praktické části, která je – s ohledem na stanovený cíl – jádrem práce, doporučuji jít více po konkrétnostech a vyhledat příznačnosti práce s osobami s PAS ve vybraném zařízení.

V Praze dne 29.4.2023